

italijanske knjige, ali občevati z Lahi v njihovem jeziku, namenjena je pričujoča slovnica. Zato sem jo osnoval po vzgledu drugih takih slovnice ter razdelil v dva dela: v teoretično-praktični in v praktični del. (Predg.) — I. del: »Pravila, vzgledje in vaje« govori o pismu in glasoslovju in o besednih plemenih: o členu, samostavniku, pridevniku, številniku, zaimku, glagolu, prislovu, predlogu, vezniku in medmetu. II. del je namenjen vaji in ima razne pogovore, pogo- vore in pa kaj dobro sestavljeno berilo s krat- kimi odlomki iz najboljših spisov, katerim je pridejano kratko poročilo o dotičnem pisatelju in njega ocena. Da je knjiga namenjena v prvi vrsti zasebnemu učenju, kaže nam str. 191—209, »Prevod slovensko-italijanskih vaj«, ob katerem si učenec lahko sam popravlja svoje naloge. — Po tem načinu je sestavljena večina ita- lijanskih slovnice; ni pa s tem rečeno, da bi ne mogla biti tudi drugače, kakor so n. pr. naše slovnice slovenskega jezika. Dala bi se tudi razdeliti v: I. glasoslovje (teorica dei suoni), II. pregiboslovje (teorica delle flessioni), III. besedotvoritev (formazione delle parole) in IV. skladnja (sintassi). A pisatelj ni imel toliko znanstvenega namena, nego da bi lahko in hitro uvel čitatelja (učenca) v govorjenje in rabo jezika.

Gledé posamnosti je opomniti, da se je gosp. pisatelj oklenil vseskozi najnavadnejših ali naj- boljših oblik in podal določna pravila. Zeló važna je izgovarjava in v taki knjigi za samo- uke mora biti dovolj opisana. Tu bi želeli n. pr., da bi bil gosp. pisatelj natančneje povedal, kako naj se izgovarjata *c* in *g* pred *e* in *i*, kajti v istini ni laška izgovarjava ista, kakor naših *č* in *dž*, marveč je ožja, kakor hrvatski *č* in *dj*, ali slovenski *tj* (n. pr. tje = čje) na nekaterih krajih. Kaj dobro je, da so naglasi (accenti) natančno zaznamovani; sicer je tudi izgovarjava na mnogih mestih označena v oklepaju. Vzgle- di za vajo so za rabo izbrani. Pregledi posameznih oblik lajšajo zeló učenje. Slovenska pisava je ne- koliko (le malo) nedosledna, čemur se skoro ni možno ogniti.

Kolikor sem mogel razvideti iz čitanja in pregledovanja, rečem lahko, da zadostuje Križ- manova slovnica zahtevam praktične slovnice. Rabili jo bodo lahko Slovenci, ki imajo vsaj srednjo omiko, vsaj glavno, splošno slovnico znanje. Zato je prav storil odbor, da jo je izdal, in »Matica« si je pridobila novih zaslug, kajti cena 1 gold. za mehko vezano, pa trdno sešito lično knjigo je res nizka. Pri drugih narodih imajo enake knjige drugačno ceno. A »Matica« ne išče dobička, pač pa hoče kot mati vsestransko skrbeti za Slovence. Omenjam še, da ta knjiga ni »družbena«, ampak le založna knjiga. Torej jo morajo tudi udje Matičarji kupiti, ako jo ho- čejo imeti.

»Pravljice in pripovedke za mladino.« Zbral Dominicus. V Ljubljani. Založil in prodaja Janez Giontini. 1889. Mali 8°. Str. 141. Cena 36 kr. — Ta knjižica podaja 26 pravlji in pripovedek, ki so nabrane največ po raznih listih in knjigah: v Glasniku, Zori, Dunajskem in Ljubljanskem Zvonu, v Vrhu, Kresu, v Slov. Gospodarju, v Nanosu, par jih je menda tu v prvič natis-

nenih. Lahko rečemo, da so po listih nabrane pravljice gledé vsebine in oblike res dobre, to se pravi, zanimive in kratkočasne. »Pripovedka o fantu, ki je z mačkami oral«, morala bi pač biti bolj opiljena in res prirejena za natis. To je delo in naloga zbirateljeva. Izvirnik pové sevéda tako, kakor govori med seboj narod. Skrbeti treba tudi, da se iz kake druge zbirke česa ne privzame; »o neustrašljivem dečku« smo čitali, kolikor se spominjam, v Markičevi mali zbirki. Tu pa tam so se vrinile tudi nekatere nedostat- nosti. Na str. 135 je v sredi med »grdih besedi« in »To izgovorivši« odstavek izpuščen. Sevéda je tako tudi v viru zbirateljevem: »Glasniku« (1864, str. 241 in 341), kjer je stavec prezrl odstavek; a zbiratelj naj bi ga bil dopolnil. Prav v isti povesti se čudno bere na str. 135 opazka: V Rusovskem je posadnik, in kjer v tej povesti stoji starešina, naj se blagovoljno bere »posadnik«. Zakaj pa ni zbiratelj tega pre- menil, ako je hotel, naj čitamo »posadnik« mesto »starešina«? Čemu bi drugače čitali, nego je tiskano? Sicer še opomnim, da so snovi še do- volj primerne in otroškega duha, tudi v npravem oziru dostojne. Zato hode imela mladina ž njimi nedolžno veselje, toliko bolj, ker ima knjižica na prvi zunanji strani lično barvano sliko.

Naslednje knjige imajo enako obliko in so iz iste založbe:

»Učenke v petih delih sveta.« Spisala Eliza- beta Berthet, prevél A. Sušnik. III. zvezek. V Ljubljani. 1889. Str. 91. Cena 24 kr. — Vsebina: 1. »Izanami, mala Japonka« — pripoveduje o japonskem življenju, učenju in o begu svojega francoskega učitelja. 2. »Ivana, mala Mehikanka« — pripoveduje o svojem vzgojevanju v samo- stanu, svojem prijateljstvu do deklice Rozite, ki se vsled njene solze in njenega poljuba vzbudi iz hude omedlevice. 3. »Ema, deklica s Hava- jskih otokov« — prijetna slika havajskega živ- ljenja in poučevanja. Pripovedovanje je vseskozi živo, opisovanje se opira na mične dogodke. Pisava pisateljice je pač za naš okus nekoliko nenavadna, zato je tudi prevod precéj težak, ker je preveč natančen. Prelagatelju polagamo nujno na srce, naj prevaja prosteje, naj napravi lahko umljivo berilo za našo deco. Kar in kakor je v francosčini dobro, to in tako pa ni tudi za Slovenca. Navzlic temu pa se bode marsikdo prijetno zabaval z živahnimi spisi in mičnimi dogodki.

»Izdajalca domovine.« Povest. Spisal Vaclav Kredba. Poslovenil in za slovensko ljudstvo priredil H. Podkrajšek. V Ljubljani. 1889. Str. 80. Cena 20 kr. — Zanimiva je pač ta povest vseskozi, to se jej res mora priznati. »Ivan Čelešnik, čevljar v Dolji«, je bil poprej pri vojaki, pri »militêr«, kakor pravi sam, in tu se je naučil nekoliko nemščine. Vsled tega se je pa tako zatelehal vanjo, da se mu je bla- žena nemščina zdela edino zveličalna. Zato je dal svojega sinka Pepeta v nemške šole v C. na Koroško. Dečko se je navzel polagoma sla- bega duha nemških svojih součencev, pokvaril se popolnoma, zaničeval svojo dobro mater, ki se je borila z neumnostjo svojega moža, obesil šolo na kol, bil pisar, a poleg tega strasten do- pisovalec v nemške liste. Odpuščen iz svoje pi-